

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 13279

гр. София, 07.04.2023 г.

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 28 СЪСТАВ, в закрито заседание на седми април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: АНДРЕЙ КР. ГЕОРГИЕВ

като разгледа докладваното от АНДРЕЙ КР. ГЕОРГИЕВ Частно гражданско дело № 20231110111733 по описа за 2023 година

1. Производството е по реда на чл. 267, пар. 1 ДФЕС.
2. Отнася се до запитване относно процесуалните гаранции, които съдът в едностранно производство за издаване на заповед за изпълнение следва да следи, за да осигури приложението на чл. 4, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 г., който гарантира, че ответници в рамките на Европейския съюз могат да бъдат съдени само в държавата по местоживеенето си.
3. Освен това следва да се прецени дали режимът на адресна регистрация на българските граждани не създава в нарушение на чл. 18 ДФЕС дискриминационни пречки пред български граждани, които искат да се установят трайно на територията на друга държава от Съюза, като им налага да бъдат винаги готови да бъдат съдени в български съдилища на основание гражданството си.

СТРАНИ ПО СПОРА:

4. **Заявител:**
5. „Топлофикация София“ ЕАД – дружество, регистрирано по българското право, с адрес на управление: БЪЛГАРИЯ, 1680 София, ул. „Ястребец“, № 23б, и ел. адрес: toplo@toplo.bg.
6. Представява се по делото от юрисконсулт И. М. със служебен телефон: +359 2 903 3069.
7. **Длъжник:**
8. Длъжник в заповедното производство още не е конституиран, тъй като това става след като съдът издаде заповед за изпълнение, ако е компетентен.
9. Производството обаче следва да се развие срещу В. З. А. – български гражданин, който има регистриран постоянен адрес в ж.к. „Д.“ в С. и регистриран настоящ адрес пред българските власти в Кралство Нидерландия от 06.03.2010 г.
10. **Искания на страните**
11. Ищецът твърди, че длъжникът е собственик на недвижим имот – апартамент в сграда в режим на етажна собственост, където се доставя топлинна енергия от централна мрежа, и не е заплащал доставената

енергия. Претендира 700,61 лева за доставена енергия в периода 15.09.2020 г. – 22.02.2023 г., както и лихви.

ФАКТИ ПО СПОРА:

12. Заявителят сезира съда с искане съдът да издаде заповед за изпълнение на парично задължение с молба от 06.03.2023 г. срещу длъжника.
13. Съгласно извършени от съда служебно справки в регистъра на населението, в изпълнение на процесуалните му задължения по българското право, длъжникът В. З. А. има към март 2023 г. постоянен адрес: България, С., ж.к. „Д.“, бл. ***, вх. *, ет *, ап. **, регистриран през 2000 г.
14. Съгласно същата справка длъжникът е декларирал като свой настоящ адрес Кралство Нидерландия на 06.03.2010 г. Българското право не позволява да се декларира конкретен настоящ адрес в чужбина.

ПРИЛОЖИМИ РАЗПОРЕДБИ ОТ ПРАВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ:

15. Преюдициалното запитване се отнася до гаранциите за прилагането на правилото на чл. 4, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 г., че ответници с регистрирано местоживеене в държава от Европейския съюз могат да бъдат съдени по имуществени граждански дела само там. Съгласно чл. 62 от същия регламент понятието „местоживеене“ на физическите лица не е автономно понятие от правото на Съюза, а се определя според вътрешното право на държавата на сезирания съд.
16. Съгласно чл. 18, пар. 1 ДФЕС се забранява всякаква дискриминация на основание гражданство в Съюза, която в случая може да следва от различното третиране на изселващите се от България български граждани спрямо граждани на други държави.
17. Въпросите по настоящото производство имат частична връзка с поставените по съединени дела С-208/20 и С-256/20 „Топлофикация София“ ЕАД и др., които се отнасят до възможността съдът да преценява компетентността си, след като е издал заповед за изпълнение. В случая съществена разлика е, че съдът опитва да обоснове компетентността си по данни, получени *преди* да е издал съдебен акт по делото.

ПРИЛОЖИМИ РАЗПОРЕДБИ ОТ БЪЛГАРСКОТО ПРАВО:

а) Закон за задълженията и договорите (ЗЗД; обн. в „Държавен вестник“ (ДВ), бр.275 от 22 ноември 1950г.):

18. **„Чл. 68.** Ако местоизпълнението не е определено от закона, от договора или от естеството на задължението, изпълнението трябва да се извърши:

а) при паричните задължения - в местожителството на кредитора по време на изпълнение на задължението“

б) Граждански процесуален кодекс (ГПК; обн., ДВ, бр. 59 от 20 юли 2007 г., в сила от 01.03.2008 г., последно изменен ДВ, бр. 11 от 2 февруари 2023 г.):

19. **„Адрес за връчване**

Чл. 38. Съобщението се връчва на адреса, който е посочен по делото. Когато адресатът не е намерен на посочения адрес, съобщението се връчва на настоящия му адрес, а при липса на такъв - на постоянния.

20.

Съдебен адресат

Чл. 40. (1) Страната, която живее или заминава за повече от един месец в чужбина, е длъжна да посочи лице в седалището на съда, на което да се връчват съобщенията - съдебен адресат, ако няма пълномощник по делото в Република България. Същото задължение имат законният представител, попечителят и пълномощникът на страната.

(2) Когато лицата по ал. 1 не посочат съдебен адресат, всички съобщения се прилагат към делото и се смятат за връчени. За тези последици те трябва да бъдат предупредени от съда при връчване на първото съобщение.

21.

Задължение за уведомяване

Чл. 41. (1) Страната, която отсъства повече от един месец от адреса, който е съобщила по делото или на който веднъж и е връчено съобщение, е длъжна да уведоми съда за новия си адрес. Същото задължение имат и законният представител, попечителят и пълномощникът на страната.

(2) При неизпълнение на задължението по ал. 1 всички съобщения се прилагат към делото и се смятат за връчени. За тези последици страната трябва да бъде предупредена от съда при връчване на първото съобщение.

22.

Връчител

Чл. 42. (1) Връчването на съобщенията се извършва от служител на съда, по пощата или чрез куриерска служба с препоръчана пратка с обратна разписка. Когато в мястото на връчването няма съдебно учреждение, връчването може да се извърши чрез общината или кметството.

23.

Начини на връчване

Чл. 43. (1) Съобщението се връчва лично или чрез друго лице.

(2) Съдът може да разпреди връчването да стане чрез прилагане на съобщението към делото или чрез залепване на уведомление.

(3) Съдът може да разпреди връчването да стане чрез публично обявление.

24.

Удостоверяване на връчването

Чл. 44. (1) (Доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Връчителят удостоверява с подписа си датата и начина на връчването, както и всички действия във връзка с връчването. Той отбелязва и качеството на лицето, на което е връчено съобщението, след като изиска от него удостоверяване на самоличността му чрез представяне на документ за самоличност. При отказ за представяне на документа за самоличност връчителят може да поиска съдействието на Главна дирекция "Охрана" при Министерството на правосъдието. Получателят също удостоверява с подписа си, че е получил съобщението. Отказът да се приеме съобщението се отбелязва в разписката и се удостоверява с подписа на връчителя. Отказът на получателя не засяга

редовността на връчването.

25.

Лично връчване

Чл. 45. Съобщението се връчва лично на адресата. Връчването на представител се смята за лично връчване

26.

Връчване на друго лице

Чл. 46. (1) Когато съобщението не може да бъде връчено лично на адресата, то се връчва на друго лице, което е съгласно да го приеме.

(2) Друго лице може да бъде всеки пълнолетен от домашните му или който живее на адреса, или е работник, служител или съответно работодател на адресата. Лицето, чрез което става връчването, се подписва в разписката със задължение да предаде призовката на адресата. Не може да се връчва на лица, които участват по делото като насрещна страна на адресата.

27.

Връчване чрез залепване на уведомление

Чл. 47. (1) (Доп. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) Когато ответникът в продължение на един месец не може да бъде намерен на посочения по делото адрес и не се намери лице, което е съгласно да получи съобщението, връчителят залепва уведомление на вратата или на пощенската кутия, а когато до тях не е осигурен достъп – на входната врата или на видно място около нея. Когато има достъп до пощенската кутия, връчителят пуска уведомление и в нея. Невъзможността ответникът да бъде намерен на посочения по делото адрес се констатира най-малко с три посещения на адреса, с интервал от поне една седмица между всяко от тях, като най-малко едно от посещенията е в неприсъствен ден. Това правило не се прилага, когато връчителят е събрал данни, че ответникът не живее на адреса, след справка от управителя на етажната собственост, от кмета на съответното населено място или по друг начин и е удостоверил това с посочване на източника на тези данни в съобщението.

(2) В уведомлението се посочва, че книгата са оставени в канцеларията на съда, когато връчването става чрез служител на съда или частен съдебен изпълнител, съответно в общината, когато връчването става чрез неин служител, както и че те могат да бъдат получени там в двуседмичен срок от залепването на уведомлението.

(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) Когато ответникът не се яви да получи книгата, съдът служебно проверява неговата адресна регистрация, освен в случаите на чл. 40, ал. 2 и чл. 41, ал. 1, в които съобщението се прилага към делото. Ако посоченият адрес не съвпада с постоянния и настоящия адрес на страната, съдът разпорежда връчване по настоящия или постоянния адрес по реда на ал. 1 и 2. Съдът служебно проверява и местоработата на ответника и разпорежда връчване по местоработата, съответно местослуженето или мястото за осъществяване на стопанска дейност.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.)

(5) Съобщението се смята за връчено с изтичането на срока за

получаването му от канцеларията на съда или общината.

(6) (Доп. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) Когато установи редовността на връчването, съдът разпорежда съобщението да се приложи към делото и назначава особен представител на разноски на ищеца. Възнаграждението на особения представител се определя от съда съобразно фактическата и правната сложност на делото, като размерът на възнаграждението може да бъде и под минималния за съответния вид работа съгласно чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата, но не по-малко от една втора от него.

(7) (Доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Разпоредбите на ал. 1 - 5 се прилагат съответно за връчването на съобщения на подпомагаща страна, както и за връчване на заповед за изпълнение.

28. **Връчване чрез публично обявление**

Чл. 48. (1) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 2010 г., в сила от 21.12.2010 г.) Ако при завеждането на делото ответникът няма регистриран постоянен или настоящ адрес, по искане на ищеца съобщението до него за заведеното дело се извършва чрез публикация в неофициалния раздел на "Държавен вестник". Съдът разрешава връчването да стане по този ред, след като ищецът удостовери чрез справка, че ответникът няма адресна регистрация и ищецът потвърди с декларация, че не му е известен адресът на ответника в чужбина.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 2010 г., в сила от 21.12.2010 г.) Ако въпреки публикацията ответникът не се яви в съда, за да получи преписи от исковата молба и приложенията, съдът му назначава особен представител на разноски на ищеца.

29. **Връчване на пребиваващи в страната чужденци**

Чл. 53. Връчването на пребиваващите в страната чужденци се извършва на адреса, заявен в съответните административни служби.

30. **Спиране на изпълнението на въззивното решение**

Чл. 282. (2) Жалбоподателят може да поиска спиране изпълнението на въззивното решение. В този случай той е длъжен да представи надлежно обезпечение. Размерът на обезпечението се определя:

1. по решения за парични вземания – присъдената сума;
2. по решения относно вещни права – обжалваемият интерес.

31. **Неоттегляемост на решението**

Чл. 246. След като обяви решението по делото, съдът не може сам да го отмени или измени.

32. **Заявление за издаване на заповед за изпълнение**

Чл. 410. (1) Заявителят може да поиска издаване на заповед за изпълнение:

1. за вземания за парични суми или за заместими вещи, когато искът е подсъден на районния съд;
2. за предаването на движима вещ, която длъжникът е получил със задължение да я върне или е обременена със залог или е прехвърлена от

длъжника със задължение да предаде владението, когато искът е подсъден на районния съд.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) Заявлението съдържа искане за издаване на изпълнителен лист и трябва да отговаря на изискванията на чл. 127, ал. 1 и 3 и чл. 128, т. 1 и 2. В заявлението се посочва и банкова сметка или друг начин за плащане.

33. Издаване на заповед за изпълнение

Чл. 411. (1) (Изм. – ДВ, бр. 42 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 50 от 2015 г., доп. - ДВ, бр. 86 от 2017 г., изм. и доп. – ДВ, бр. 100 от 2019 г.) Заявлението се подава до районния съд по постоянния адрес или по седалището на длъжника, *който в тридневен срок извършва служебна проверка на местната подсъдност**. Заявление срещу потребител се подава до съда, в чийто район се намира настоящият му адрес, а при липса на настоящ адрес – по постоянния. Ако съдът прецени, че делото не му е подсъдно, той го изпраща незабавно на надлежния съд.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 50 от 2015 г.) Съдът разглежда заявлението в разпоредително заседание и издава заповед за изпълнение в срока по ал. 1, освен когато:

1. (доп. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) искането не отговаря на изискванията на чл. 410 и заявителят не отстрани допуснатите нередовности в тридневен срок от съобщението;

2. искането е в противоречие със закона или с добрите нрави;

3. (нова - ДВ, бр. 100 от 2019 г.) искането се основава на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител или е налице обоснована вероятност за това;

4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 100 от 2019 г.) длъжникът няма постоянен адрес или седалище на територията на Република България;

5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 100 от 2019 г.) длъжникът няма обичайно местопребиваване или място на дейност на територията на Република България.

(3) При уважаване на заявлението съдът издава заповед за изпълнение, препис от която се връчва на длъжника.

* – Задължението за извършване на служебна проверка за адрес е въведено с изменението от 2015 г.

34. Обжалване

Чл. 413. (1) Заповедта за изпълнение не подлежи на обжалване от страните, освен в частта за разноските.

35. Възражение

Чл. 414. (1) (Доп. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) Длъжникът може да възрази писмено срещу заповедта за изпълнение или срещу част от нея. Обосноваване на възражението не се изисква освен в случаите по чл. 414а.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 2019 г.) Възражението се прави в едномесечен

срок от връчването на заповедта, който не може да бъде продължаван.

36. **Действие на възражението**

Чл. 415. (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) (1) Съдът указва на заявителя, че може да предяви иск за вземането си в следните случаи:

1. когато възражението е подадено в срок;

2. (доп. - ДВ, бр. 100 от 2019 г.) когато заповедта за изпълнение е връчена на длъжника при условията на чл. 47, ал. 5 и връчителят е събрал данни, че длъжникът не живее на адреса, след справка от управителя на етажната собственост, от кмета на съответното населено място или по друг начин и е удостоверил това с посочване на източника на тези данни в съобщението;

3. когато съдът е отказал да издаде заповед за изпълнение.

(2) Когато дава указания за предявяване на иск в случаите по ал. 1, т. 2, съдът постановява спиране на изпълнението, ако е издаден изпълнителен лист по чл. 418.

(3) Искът по ал. 1, т. 1 и 2 е установителен, а по т. 3 – осъдителен.

(4) Искът се предявява в едномесечен срок от съобщението, като заявителят донася дължимата държавна такса.

(5) Когато заявителят не представи доказателства, че е предявил иска в посочения срок, съдът обезсилва заповедта за изпълнение частично или изцяло, както и изпълнителния лист, издаден по чл. 418.

37. **Влизане в сила на заповедта за изпълнение**

Чл. 416. (Доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Когато възражение не е подадено в срок или е оттеглено или след влизане в сила на съдебното решение за установяване на вземането, заповедта за изпълнение влиза в сила. Въз основа на нея съдът издава изпълнителен лист и отбелязва това върху заповедта.“

38. **Обжалване на разпореждането за незабавно изпълнение**

Чл. 419. (Изм. - ДВ, бр. 100 от 2019 г.) (1) Разпореждането, с което се уважава молбата за незабавно изпълнение, може да се обжалва с частна жалба в едномесечен срок от връчването на заповедта за изпълнение. Частната жалба се подава заедно с възражението срещу заповедта.

(2) Обжалването на разпореждането за незабавно изпълнение не спира изпълнението.

(3) Съдът отменя разпореждането, когато не са налице предпоставките на чл. 418, ал. 2, изречение първо и ал. 3, както и когато вземането се основава на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител.

39. **Възражение пред въззивния съд**

(Загл. изм. - ДВ, бр. 50 от 2008 г., в сила от 01.03.2008 г.)

Чл. 423. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 50 от 2008 г., в сила от 01.03.2008 г.) В едномесечен срок от узнаването на заповедта за изпълнение длъжникът, който е бил лишен от възможност да оспори вземането, може да подаде

възражение до въззивния съд, когато:

1. заповедта за изпълнение не му е била връчена надлежно;
2. заповедта за изпълнение не му е била връчена лично и в деня на връчването той не е имал обичайно местопребиваване на територията на Република България;
3. длъжникът не е могъл да узнае своевременно за връчването поради особени непредвидени обстоятелства;
4. длъжникът не е могъл да подаде възражението си поради особени непредвидени обстоятелства, които не е могъл да преодолее.

Едновременно с възражението длъжникът може да упражни и правата си по чл. 413, ал. 1 и чл. 419, ал. 1.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 50 от 2008 г., в сила от 01.03.2008 г.) Подаването на възражение пред въззивния съд не спира изпълнението на заповедта. По искане на длъжника съдът може да спре изпълнението при условията на чл. 282, ал. 2.

(3) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2008 г., в сила от 01.03.2008 г.) Съдът приема възражението, когато установи, че са налице предпоставките по ал. 1. Ако възражението бъде прието, изпълнението на издадената заповед по чл. 410 се спира. Когато възражението е прието, съдът разглежда и подадените с възражението частни жалби по чл. 413, ал. 1 и чл. 419, ал. 1. Когато възражението е прието, защото не са били налице предпоставките на чл. 411, ал. 2, т. 3 и 4, съдът служебно обезсилва заповедта за изпълнение и издадения въз основа на нея изпълнителен лист.

(4) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2008 г., в сила от 01.03.2008 г.) Разглеждането на делото от първоинстанционния съд продължава с указания по чл. 415, ал. 1. В това производство съдът разглежда и подаденото с възражението искане по чл. 420, ал. 2.“

в) Кодекс на международното частно право (КМЧП, в сила от 01.03.2008 г.):

40. „**Чл. 4.** (1) Международната компетентност на българските съдилища и други органи е налице, когато:
1. ответникът има обичайно местопребиваване, седалище според устройствения си акт или местонахождение на действителното си управление в Република България;

41. **Общи разпоредби**

Чл. 48. (1) По смисъла на този кодекс отечествено право на лицето е правото на държавата, чийто гражданин е то.

(2) Отечествоно право на лице с две или повече гражданства, едното от които е българско, е българското право.

(3) Отечествоно право на лице, което е гражданин на две или повече чужди държави, е правото на тази от тях, в която е неговото обичайно местопребиваване. Когато лицето няма обичайно местопребиваване в нито една държава, на която то е гражданин, прилага се правото на държавата, с

която то е в най-тясна връзка.

(4) По смисъла на този кодекс отечествено право на лице без гражданство е правото на държавата, в която е неговото обичайно местопребиваване.

(5) По смисъла на този кодекс отечествено право на лице със статут на бежанец и на лице, на което е предоставено убежище, е правото на държавата, в която е неговото обичайно местопребиваване.

(6) Когато в случаите по ал. 3, 4 и 5 лицето няма обичайно местопребиваване или такова не може да се установи, прилага се правото на държавата, с която лицето се намира в най-тясна връзка.

(7) По смисъла на този кодекс под обичайно местопребиваване на физическо лице се разбира мястото, в което то се е установило преимуществено да живее, без това да е свързано с необходимост от регистрация или разрешение за пребиваване или установяване. За определянето на това място трябва да бъдат специално съобразени обстоятелства от личен или професионален характер, които произтичат от трайни връзки на лицето с това място или от намерението му да създаде такива връзки.“

г) Закон за гражданската регистрация (ЗГР; обнародван, ДВ, бр. 67 от 27 юли 1999 г.; в сила от 1 август 1999 г., последно изм., ДВ, бр. 24 от 22 март 2019 г.):

42. **„Чл. 3. (2)** (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) В регистъра на населението се вписват:

1. всички български граждани;

2. чужденците, които са:

а) (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) получили разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България;

б) (отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.)

в) (доп. - ДВ, бр. 54 от 2002 г., в сила от 01.12.2002 г.) получили статут на бежанец или хуманитарен статут или на които е предоставено убежище в Република България.

43. **Чл. 90.** (В сила от 1.01.2000 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Всяко лице, подлежащо на гражданска регистрация по този закон, е задължено да заяви писмено своя постоянен и настоящ адрес, който трябва да съответства на адрес по чл. 89, ал. 5.

(2) Постоянният и настоящият адрес на новороденото дете съвпадат със съответните адреси на родителите му. Когато родителите имат различни постоянни адреси, те избират един от тях за детето си. Когато родителите имат различни настоящи адреси, настоящият адрес на майката е настоящ адрес и за детето

44. **Чл. 93.** (В сила от 1.01.2000 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Постоянен адрес е адресът в населеното място, което

лицето избира да бъде вписано в регистъра на населението.

(2) Постоянният адрес е винаги на територията на Република България.

(3) Всяко лице може да има само един постоянен адрес.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Български граждани, живеещи в чужбина, които не са вписани в регистъра на населението и не могат да посочат постоянен адрес в Република България, се вписват служебно в регистъра на населението от район "Средец" на гр. София.

(5) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г., отм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г., нова - ДВ, бр. 42 от 2012 г.) Постоянният адрес на гражданите е адрес за кореспонденция с органите на държавната власт и органите на местното самоуправление.

(6) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2012 г.) Постоянният адрес на гражданите служи за упражняване или ползване на права или услуги в случаите, определени в закон или друг нормативен акт.

(7) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2012 г.) Постоянният адрес може да съвпада с настоящия адрес.

45. **Чл. 94.** (В сила от 1.01.2000 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Настоящ адрес е адресът, на който лицето живее.

(2) Всяко лице има само един настоящ адрес.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 39 от 2011 г., в сила от 20.05.2011 г.) Настоящият адрес на българските граждани, на които мястото на живеене е в чужбина, се отразява в регистъра на населението само с името на държавата, в която живеят.

46. **Чл. 96.** (В сила от 1.01.2000 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2012 г., доп. - ДВ, бр. 55 от 2015 г., в сила от 21.07.2015 г.) Настоящият адрес се заявява чрез подаване на адресна карта от лицето до органите по чл. 92, ал. 1. Български гражданин, живеещ в чужбина, заявява настоящ адрес - държавата, в която живее, пред органите по чл. 92, ал. 1 по постоянния си адрес.“

д) релевантна национална съдебна практика:

47. *С Тълкувателно решение № 4/2013 г., постановено на 18.06.2014 г. по тълкувателно дело № 4/2013 г.,* Общото събрание на гражданската и търговската колегии на Върховния касационен съд (ОСГТК на ВКС) е постановило по задължителен за съдилищата начин, че „макар и да са уредени по негативен начин като предпоставки за издаване на заповедта, обстоятелствата по чл. 411, ал. 2, т. [4 и 5] ГПК по естеството си не подлежат на проверка преди връчване на вече издадената заповед. Липсата на тези предпоставки може да се установи едва при връчване на заповедта, но последиците са различни във всяка от двете хипотези. Когато се установи, че заповедта е издадена срещу длъжник, който изобщо няма постоянен адрес или седалище в Република България, същата подлежи на служебно обезсилване от заповедния съд, който има

служебното задължение да осигури движението и приключване на делото /чл. 7, ал. 1 ГПК/. В противен случай заповедното производство би останало винаги висящо и неприключено поради невъзможността за връчване на заповедта. Въззивният съд обезсилва служебно заповедта съгласно чл. 423, ал. 3, изр. 4 ГПК поради липса на предпоставката по чл. 411, ал. 2, т. [4] ГПК само в случай, че същата е стабилизирана с изтичане на срока за възражение, т.е. когато от външна страна е налице редовно връчване по реда на Глава VI от ГПК, макар и в действителност длъжникът да няма постоянен адрес или седалище в страната. Когато обаче такова връчване изобщо не може да се извърши поради липса на постоянен адрес или седалище на длъжника в Република България, заповедта следва да се обезсили от заповедния съд.

В хипотезата на чл. 411, ал. 2, т. [5] ГПК – когато длъжникът няма обичайно местопребиваване или място на дейност в страната, издадената заповед не може да бъде обезсилена от заповедния съд. При връчване на заповедта заповедният съд проверява само дали длъжникът има постоянен адрес или седалище в Република България, но в случай, че такива има и следователно може да се извърши редовно връчване било чрез лице от домашните, било чрез залепване на уведомление, не може да се преценява дали лицето има обичайно местопребиваване или място на дейност в страната. След като е налице редовно от външна страна връчване на заповедта, същата се стабилизира с изтичане на срока за възражение и влиза в сила, като липсата на предпоставката по чл. 411, ал. 2, т. [5] ГПК може да се релевира единствено по пътя на възражението пред въззивния съд“, те по реда на чл. 423 ГПК. Решението е постановено преди изменението на чл. 411, ал. 1 ГПК, според което съдът извършва служебна проверка за регистриран постоянен и настоящ адрес на длъжника. Съдът обаче е взел предвид, че и към 2014 г. законът е предвиждал такава възможност (но не и задължение) при издаване на заповед за изпълнение. Текстът на решението може да бъде намерено чрез търсещата страницата на Върховния касационен съд в интернет: <http://www.vks.bg/talkuvatelni-dela-osgtk/vks-osgtk-tdelo-2013-4-reshenie.pdf>.

ВРЪЗКА С ПРАВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ТЪЛКУВАНЕ:

По първия и втория преюдициални въпроси:

48. Делото се отнася до установяване на задълженията, които правото на Съюза, и по-специално изискването ответници с местоживеене в държава от Съюза да бъдат съдени само в държавата по местоживеенето си съгласно чл. 4, пар. 1 и чл. 5, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 г., налагат на националните съдилища в едностранни производства, при което насрещната страна не може да оспори компетентността на сезирания съд или изрично да я приеме преди произнасяне на окончателния акт по делото. В случая става въпрос за производство за издаване на заповед за изпълнение, при която сезираният съд проверява до голяма степен формално твърденията на заявителя (кредитор) и

задължава другата страна в производството (длъжника) да заяви дали оспорва или не вземането. При липса на оспорване длъжникът се поставя в положението на осъден да плати.

49. С Решение от 9. септември 2021 г. по съединени дела С-208/20 и С-256/20 „Топлофикация София“ ЕАД и др. Съдът на Европейския съюз вече постанови, че ако издалят заповед за изпълнение съд установи, че длъжникът няма адрес в държавата на съда, то последният не може да обезсили издадената заповед. В този случай би следвало да започне изпълнение и ако в хода на изпълнителното дело длъжникът разбере за издадената заповед, той би могъл да се брани по предвидения в националното право извънреден способ, установен в Тълкувателно решение № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС (цитирано в § 46).
50. Проблемът на настоящия съд е, че разрешението на българския Върховен касационен съд по въпроса за установяване на местоживеене на длъжника и неговото обичайно местопребиваване като специфична предпоставка по националното право за издаване на заповед за изпълнение, е изключително рестриктивно и не държи сметка за ефективното приложение на абсолютното изискване на чл. 5, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 г. длъжникът, който пребивава в Съюза, да бъде съден само в държавата на своето местоживеене, освен в някои особени случаи. Трудността идва от това, че съгласно чл. 411, ал. 1 ГПК срещу длъжник, който има регистриран адрес в България, винаги се издава заповед за изпълнение, независимо дали е посочен и адрес в чужбина.
51. В случая националният закон – чл. 411, ал. 1 ГПК във връзка с чл. 93, ал. 1 – 2 ЗГР, определя местоживеенето на длъжника, срещу когото български съд може да издаде заповед за изпълнение, въз основа на това дали може да се установи постоянен адрес на длъжника. Същевременно съгласно чл. 93, ал. 2 и 4 ЗГР постоянният адрес на българските граждани е винаги на територията на България и не може да бъде променен при преселване в друга държава в рамките на Съюза (хипотеза на упражняване на правото на свободно движение). Това създава ситуация, която сериозно затруднява упражняването на правото на свободно движение и избиране на мястото на живот на българските граждани, гарантирано от чл. 21 ДФЕС – при упражняване на правото на свободно придвижване, вкл. установяване в друга държава, гражданите оставят привързани към територията на България и за тях продължава да е налице задължение да поддържат лице, което да приема кореспонденцията им на тази територия. В противен случай могат да станат „жертва“ на издадена заповед за изпълнение, срещу която ще бъде трудно да се защитят.
52. Това поставя българските граждани, упражнили правото си на свободно движение и установяване в друга държава от Съюза, в положение на евентуална „обратна“ дискриминация по признак гражданство в нарушение на чл. 18 ДФЕС. Това е така, тъй като гражданите на други държави от Съюза, които пребивават трайно в България се призовават

- съгласно чл. 53 ГПК по адреса, който са заявили в миграционните служби, който включва съгласно чл. 3, ал. 2, т. 2 ЗГР във връзка с чл. 93 – 94 ЗГР постоянен и настоящ адрес. Когато прекратят дългосрочното си или постоянното пребиваване в България, тези граждани на други държави в Съюза се deregистрират и компетентността на българските съдилища да издават срещу тях заповеди за изпълнение престава. Българските граждани обаче не могат да отменят регистрацията си по постоянен адрес и за тях остава задължението да поддържат адресат, готов да получава съобщения, в България. Така те се третираат различно от чуждите граждани, като основание за това третиране, различно от улеснение на административните органи, не се посочва в закона.
53. От друга страна с оглед разпоредбата на чл. 94, ал. 3 ЗГР във връзка с чл. 93, ал. 2 ЗГР следва, че няма способ, по който български гражданин да може да съобщи на българската държава точен адрес извън България, на който пребивава и където може да получава кореспонденцията си. Гражданите могат само да уведомят администрацията в коя държава са се преместили, като е невъзможна никаква връзка с тях. Не съществува и начин за официална регистрация на телефонен номер за връзка или за посочване на електронен канал за комуникация. На практика българската държава забранява на гражданите си да посочат начин, по който могат да бъдат намерени извън нейната територия.
54. Именно поради това и националното международно частно право – чл. 4 КМЧП, определя като критерий за компетентност на съдилищата в случаите, когато правото на Съюза не се прилага, не регистрираният адрес, а обичайното местопребиваване на ответниците – физически лица.
55. За изхода на производството за издаване на заповед за изпълнение, за което длъжникът като цяло не може да предвиди кога ще бъде образувано, е от съществена важност заповедта ефективно да бъде връчена на длъжника по начин, по който той да може да възрази. Така той може да осъществи правата си в съдебния процес. Но рестриктивното прилагане на правилата за адресна регистрация в чужбина и забраната, наложена с Тълкувателно решение № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС (цитирано в § 46) сезираният национален съд да откаже да издаде заповед спрямо длъжник – български гражданин, който е декларирал настоящ адрес в чужбина, ограничават тези права в значителна степен. Длъжникът не може ефективно да възрази, а единственият позволен от тълкувателното решение способ за защита е искане за отмяна на заповедта след влизането □ в сила, и съответно – допуснатото принудително изпълнение срещу длъжника.
56. Поради това следва да се отговори на въпросите дали чл. 5, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 г. допуска международната компетентност на националните съдилища да издават заповеди за изпълнение срещу длъжник, който не може предварително да възрази (а след издаване на заповедта това е прекомерно трудно), да се определя според национално понятие за местоживеене, свързано с уредбата на постоянния адрес, който не може да се намира в друга държава. От друга страна следва и да

се установи дали същата разпоредба допуска при определяне на местоживеенето сезираният съд да не може да разчита на данни за регистриран настоящ адрес на длъжника, както е указано в Тълкувателно решение № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС (цитирано в § 46).

По третия преюдициален въпрос:

57. От друга страна, следва да се посочи, че макар и изискването на чл. 5, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 г. лицата с местоживеене в съюза да бъдат съдени по местоживеенето си да е задължително за държавите, то не е безалтернативно, като Регламентът предвижда редица специални компетентности в случаите на спорове, породени от определени особени видове отношения. В случая е налице договор за доставка на топлинна енергия до имот в град София, поради което съгласно чл. 7, пар. 1, б. „б“, второ тире (или алтернативно – б. „а“) от Регламента е налице компетентност на българските съдилища на основание местоизпълнението на договора. Това обаче не означава, че и при отчитане на този фактор въпросът за наличието на местоживеене в България няма значение за решаване на висящото пред Софийския районен съд дело.
58. Това е така, тъй като според националното право издаването на заповед за изпълнение не е общо производство за решаване на гражданскоправни спорове, а вид улеснение за някои кредитори, което е достъпно само при изпълнение на редица условия, свързани с вида на вземането, размера му и под. Едно от тези специфични условия на българското право е длъжникът да има обичайно местопребиваване в България. Това условие не произтича от правото на Съюза, а от националното право, но доколкото е въведено от държавата, то следва да се подчинява на ограничението за недискриминация съгласно чл. 18 ДФЕС.
59. При това положение отговор на втория въпрос следва да се даде само във връзка с това дали забраната, наложена с Тълкувателно решение № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС, националният съд да използва настоящия адрес като индиция, че длъжникът не пребивава обичайно в България, е допустима, доколкото създава „обратна“ дискриминация. В този случай се затруднява положението на българските граждани, които се изселват от България, тъй като съдебната практика ги задължава да поддържат кореспондент на територията на страната, за да могат да възразят срещу издадени срещу тях заповеди за изпълнение, тъй като съдът няма как да отчете служебно направената от тях декларация, че са преместили местоживеенето си в друга държава в Европейския съюз. Същевременно такова задължение не съществува за лицата с чуждо гражданство, които са имали обичайно местопребиваване в България и напускат страната – при тяхното напускане българските съдилища изцяло губят компетентност да издадат заповед за изпълнение.

По четвъртия преюдициален въпрос:

60. Ако се приеме, че указанията, дадени в Тълкувателно решение № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС (цитирано в § 46), които предвиждат, че

регистрирането на настоящ адрес на длъжника – български гражданин, в друга държава от Европейския съюз, е недостатъчна индиция за обичайно местопребиваване в тази друга държава като положителна процесуална предпоставка за издаване на заповед за изпълнение, то за настоящия съдебен състав възниква и въпросът дали е възможно въпреки забраната, наложена от ВКС, да провери тази процесуална предпоставка служебно във връзка със задълженията, наложени му от правото на Европейския съюз.

61. По-конкретно съгласно Решението от 9. декември 2012 г. по дело С-325/11 *Alder* Съдът на Европейския съюз е приел, че не намират приложение национални разпоредби, които задължават страни по съдебни производства, които пребивават в Съюза в държава, различна от държавата на сезирания съд, да посочват адресати в последната държава. В случая се търси разширяване на приложимостта на подобен вид правило, тъй като съгласно българското законодателство – чл. 47, ал. 3 и 5 ГПК, издадена вече заповед за изпълнение ще се връчва на длъжника на регистрираните му адреси в страната.
62. Поради това, за да гарантира ефективно прилагане на изискванията съдебни документи да не се връчват само в държавата на сезирания съд, както изисква принципа, установен в решението по дело С-325/11 *Alder*, настоящият съд намира, че разпоредбата на чл. 22 от Регламент (ЕС) № 2020/1784, доколкото по делото се изисква и връчване на заповедта, като че ли изисква при налични данни за настоящ адрес на длъжник – български гражданин, регистриран в чужбина, да потърси данни за това къде е обичайното местопребиваване на този гражданин. Действително, връчване на длъжника се налага едва след издаване на заповедта за изпълнение, но в производството за издаване на заповед за изпълнение такова е почти невъзможно, тъй като съгласно чл. 411, ал. 2, т. 5 ГПК то е замислено като изцяло национално и незасягащо дела с трансграничен персонален елемент.
63. При това положение ефективното прилагане на правилото на чл. 4, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 г. длъжникът да бъде съден основно по местоживеенето си, изисква това местоживеене да бъде установено от национален съд, който по принцип би следвало да допуска издаване на заповеди за изпълнение само срещу лица с обичайно местопребиваване на територията на неговата държава. Настоящият съд намира, че при липса на възможност в националното право да установи адреса на длъжника извън България, следва да използва възможността за установяване на адрес в чужбина по чл. 7 от Регламент (ЕС) № 2020/1784. Следва да се постави въпросът дали това средство за установяване на международна компетентност е приложимо за установяване на ограничения по националното право, за да се гарантират правата на длъжника при невъзможност да посочи точния си адрес и да заяви изселването си пред властите на държавата по гражданството си.
64. С оглед изложеното настоящият съд следва да отправи въпроси за тълкуването на правото на Съюза до Съда на Европейския съюз. Така

мотивиран, Софийският районен съд, 28. състав,

ОПРЕДЕЛИ:

65. СПИРА производството по гражданско дело № 11733 г. по описа за 2017 г. на Софийския районен съд, 28. състав, до произнасяне на Съда на Европейския съюз.

66. ОТПРАВЯ на основание чл. 267, пар. 1 ДФЕС **ЗАПИТВАНЕ ДО СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ** по следните преюдициални въпроси:

67. 1. Следва ли чл. 62, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела във връзка с чл. 18, пар. 1 ДФЕС и чл. 21 ДФЕС да се тълкува в смисъл, че

не допуска понятието „местоживеене“ на физическо лице да се извежда от национална правна разпоредба, която предвижда, че регистрираният постоянен адрес на гражданите на държавата на сезирания съд е винаги в тази държава и не може да се прехвърли на друго място в Европейския съюз?

68. 2. Следва ли чл. 5, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 г. във връзка с чл. 18, пар. 1 ДФЕС и чл. 21 ДФЕС да се тълкува в смисъл, че

допуска национална законодателна уредба и съдебна практика, според която съдът на една държава не може да откаже да издаде заповед за изпълнение срещу длъжник – гражданин на тази държава, за които съществува обосновано предположение за липса на международна компетентност на съда поради това, че длъжникът вероятно има местоживеене в друга държава от Съюза, което се установява от декларирана от длъжника пред надлежния държавен орган адресна регистрация в последната държава? Има ли в този случай значение кога е направена тази декларация?

69. 3. В случай, че международната компетентност на сезирания съд се извежда от разпоредба, различна от чл. 5, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 г. – следва ли чл. 18, пар. 1 ДФЕС във връзка с чл. 47, ал. 2 от Хартата на основните права да се тълкува в смисъл, че

не допуска национална законодателна уредба и съдебна практика, според която въпреки че издаване на заповед за изпълнение се допуска само срещу физическо лице с обичайно местопребиваване в държавата на сезирания съд, установяване на местопребиваване в друга държава не може да се установи само на базата на това, че длъжникът по заповедта – гражданин на държавата на сезирания национален съд, е регистрирал в последната адреса, на който пребивава („настоящия“ си адрес) в друга държава в Европейския съюз, ако е невъзможно длъжникът да заяви, че изцяло се е преместил в последната държава и няма адрес на територията на държавата на сезирания съд? Има ли в този случай значение кога е направена декларацията за настоящ адрес?

70. 4. При отговор на първия подвъпрос от третия въпрос, че се допуска

издаване на заповед за изпълнение – допуска ли чл. 4, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 г. във връзка с тълкуванието на чл. 22, пар. 1 и 2 от Регламент (ЕС) № 2020/1784 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 година относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела, дадено в Решението по дело C-325/11 *Alder*, във връзка с принципа за ефективно прилагане на правото на Съюза при прилагане на национална процесуална автономия,

национален съд на държава, в която гражданите не могат да се откажат от адресната си регистрация на територията на същата и да я прехвърлят в друга държава, когато е сезиран с искане за издаване на заповед за изпълнение в производство без участие на длъжника, да изисква по реда на чл. 7 от Регламент (ЕС) № 2020/1784 информация от властите в държавата по регистриран адрес на длъжника за неговия адрес в последната държава и датата на регистрацията на същия, за да установи къде е действителното обичайно местопребиваване на длъжника, преди да издаде крайния съдебен акт по делото?

71. Определението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Съдия при Софийски районен съд: _____